

Posudek oponenta na diplomovou práci Evy Špillingové „Hermés – bůh mezi světem lidí a bohů a jeho proměny v čase“. (HTF UK Praha 2006, 67 s. a nepaginované ani nečíslované přílohy).

Práce je velmi zasvěcenou analýzou jedné z nejsložitějších postav řeckého panteonu, která je tak proměnná, že téměř nelze odlišit její hlavní projevy od hybridních a přesněji ji zařadit kosmologicky. Špillingová proto postupuje správně v chronologické linii ve více než tisíciletém záběru až ke středověkému hermetismu a mercuriovské barokní alchymii. Sebraný materiál je impozantní, a to jak v oblasti pramenné, tak v počtu sekundární literatury. Diplomová práce vznikla na základě studia řady monografií (Dostálová, Eliade, Hošek, Kerényi, Puhvel, Vernant aj.) přečtených v originálech, nebo z posledních českých překladů. Zvláště oceňuji, že se Špillingová pustila i do složitých „Pěti stupňů řeckého náboženství“ od G. Murraye, dnes již klasické studie z roku 1951, opakovaně vydávané a zčásti již překonané. Autorka s ní pracovala samostatně a kriticky, což platí obecně o její svědomité heuristice a akribii.

Narativní i výkladové části diplomové práce jsou čtivé, citáty a ukázky z rozsáhlých různorodých textů (Hérodot, Homér, Homérské hymny, Ovidius a Pausaniás) byly vybrány vhodně, což jistě představovalo značné úsilí. Poznámkový aparát (221 čísel!) je v pořádku, stejně jako příkladná grafická úprava. Obrazové přílohy na konci měly být ovšem číslovány a každý obrázek převzatý z internetu citován konečnou adresou – obecné uvedení dvou portálů (na s. 66) nestačí. V práci postrádám cizojazyčné resumé, je zde na s. 4 pouze stručný anglický „abstract“.

Velmi oceňuji pěkný závěr (s. 62), snažící se ve shrnutí o jistou systematiku. Chyb ve shodě podmětu s přísudkem je ovšem více, než autorka uvádí na svém přiloženém seznamu (volný list), např. na s. 62 – má být hermy mohly upozorňovat...

Době helénistické mohla být věnována větší pozornost, neboť v ní došlo k přenesení egyptských slunečních kultů právě na slunečního posla Herma a k vytvoření řecké heliocentrické soustavy planet, k nimž patřily i denní slunce a noční Měsíc.

Špillingová obohatila české práce o Hermovi důkladným výkladem jeho archaických preantropomorfních podob. Doložila, že „hermy“ byly různorodými symboly na různorodých kultických místech (stély, náhrobky, hraniční kameny) s významnou ochrannou funkcí. Byly i symbolem tajemnosti božské síly a proměnnosti v čase (plodnost, zrození, smrt, zánik a obnova).

Závěrečná pasáž o alchymii dokazuje, že Hermes sice tvořil jakýsi most mezi božstvy a lidmi, ale tento most se zvedal, takže lidé nikdy k božskému světu nedosáhli ani do něj neprošli.

Předloženou práci hodnotím stupněm „výborně“ a doporučuji ji k nominaci na některou ze studentských cen.

Praha, 20. července 2006

Prof. PhDr. Blahoslav Hruška, DrSc.

